

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

หลักเกณฑ์ในการจับ ตามมาตรา 237 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้เปลี่ยนแปลงจากหลักเกณฑ์เดิมอยู่หลายประการ เริ่มตั้งแต่แนวความเดิมที่จะจับบุคคลใดก็ได้โดยมีหมายจับ มาเป็นจะจับบุคคลใดในคดีอาญาไม่ได้ โดยการจับตามคำสั่งหรือหมายของศาลเป็นข้อยกเว้น กำหนดให้ศาลเป็นองค์กรเดียวที่เป็นผู้มีอำนาจออกหมายจับ และได้กำหนดเหตุในการออกหมายจับไว้รัดกุมอย่างชัดเจน กล่าวคือต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิด และยังกำหนดวิธีการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐหลังจากมีการจับกุมผู้ถูกจับไว้ เช่นผู้ถูกจับจะต้องได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับโดยไม่ชักช้า ผู้ถูกจับจะต้องได้รับ โอกาสแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก และผู้ถูกจับซึ่งยังถูกควบคุมอยู่ ต้องถูกนำตัวไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงเพื่อให้ศาลพิจารณาว่ามีเหตุที่จะขังผู้ถูกจับไว้หรือไม่

จากหลักเกณฑ์ในการจับที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของผู้มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญา และเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจับผู้ต้องหาในคดีอาญา การร้องขอออกหมายจับต่อศาล ที่ยังขาดความเข้าใจในหลักเกณฑ์ในเรื่องการจับที่ได้มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งในข้อกฎหมาย การตีความไปสู่แนวทางปฏิบัติ การนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้บังคับกับกฎหมายที่มีอยู่ และเนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์ใหม่และยังไม่มีกฎหมายมารองรับ อีกทั้งยังขาดการประสานงานระหว่างองค์กรในการพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางแก้ไข แม้ว่าจะมีระเบียบการดำเนินการวางเป็นแนวทางปฏิบัติไว้ก็ตาม แต่วิธีการปฏิบัติยังขาดความชัดเจนและไม่เป็นไปแนวทางเดียวกันจึงเกิดปัญหาข้อขัดข้องต่อการปฏิบัติหน้าที่

เริ่มจากความสับสนระหว่างการจับและการแจ้งข้อหาของพนักงานสอบสวน สาเหตุของของปัญหาส่วนหนึ่งมาจากการใช้อำนาจจับบุคคลที่ระหว่างสอบสวนเป็นผู้กระทำความผิดของพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 136 ที่ต่อเนื่องมาจากการแจ้งข้อหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 พนักงาน

สอบสวนได้กระทำไปเป็นเรื่องและขั้นตอนเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงความจำเป็นที่มีตัวผู้ต้องหา
ไว้ระหว่างสอบสวนหรือไม่ จึงทำให้พนักงานสอบสวนใช้อำนาจจับผู้กระทำความผิดในระหว่าง
สอบสวนทุกกรณี ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกาตีความว่าอำนาจจับของพนักงานสอบสวน
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 136 ที่ไม่ถือเป็นเหตุจำเป็นอย่างอื่นตามที่
กฎหมายบัญญัติให้เจ้าพนักงานมีอำนาจจับโดยไม่มีหมาย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 237 จึงเกิด
ความสับสนในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนว่าเมื่อพนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาให้
ผู้ต้องหาทราบแล้วถือเป็นการจับหรือไม่ และในส่วนของความผิดที่อยู่ในอัตราโทษพิจารณาของ
ศาลแขวง ได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ 3744/2541 วางบรรทัดฐานไว้ กรณีพนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา
สอบสวนปากคำผู้ต้องหา และแจ้งสิทธิของผู้ถูกจับให้ผู้ต้องหาที่อยู่ในความควบคุมของพนักงาน
สอบสวนในคดีอื่นถือเป็นการจับผู้ต้องหาแล้ว ยิ่งทำให้เกิดความสับสนในทางปฏิบัติของพนักงาน
สอบสวนระหว่างการแจ้งข้อกล่าวหาและการจับ

ปัญหาการตีความรัฐธรรมนูญ มาตรา 237 เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายมารองรับว่า
เหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงต้องมีการพิจารณาตีความ
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันว่าขัดหรือแย้งกับ มาตรา 237 จึงทำให้
ส่งผลกระทบต่อในการปฏิบัติของเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของพยานหลักฐานว่ามีแก่ไหน
เพียงใด จึงจะถือว่าเป็นหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นจะได้กระทำความผิดอันเป็นเหตุให้ศาลออก
หมายจับ และการรับฟังพยานหลักฐานระหว่างศาลกับพนักงานสอบสวนผู้ร้องขอหมายจับ ไม่
เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในส่วนของรูปแบบและวิธีการการร้องขอออกหมายจับ แม้ว่าจะมี
ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการฯ ว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการออกหมายจับฯ กำหนดเป็นแนวทางใน
การปฏิบัติในการขอออกหมายจับก็ตาม แต่วิธีการปฏิบัติของแต่ละศาลยังมีแตกต่างกันและใน
บางครั้งศาลเดียวกันก็ขึ้นอยู่กับผู้พิพากษาแต่ละท่าน จึงส่งผลกระทบต่อกรร้องขอออกหมายจับต่อ
ศาล อีกทั้งยังขาดการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร ในการนำผลกระทบดังกล่าวมาศึกษา
วิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องและเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป
และเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชนสมดังเจตนารมณ์ตาม
บทบัญญัติ มาตรา 237 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการจับในชั้นพนักงานสอบสวน ตามหลักเกณฑ์ มาตรา 237 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทำให้เห็นถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในเรื่องของการจับ จึงเห็นควรปรับปรุงแก้ไข กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวน และพัฒนาความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 237 ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 237 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2545 ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การจับไว้หลายประการ แต่กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าควรเร่งแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องสมกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 ดังนี้

5.2.1.1 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

1. การกำหนดให้ศาลเป็นองค์กรเดียวในการออกหมายจับ

เนื่องจากรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 บัญญัติให้ศาลเป็นองค์กรเดียวในการออกหมายจับ ทำให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไม่มีอำนาจออกหมายจับอีกต่อไป แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังคงให้อำนาจเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจสามารถออกหมายได้จึงขัดกับรัฐธรรมนูญ จึงทำให้บทบัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจออกหมายใช้บังคับไม่ได้ จึงเห็นควรแก้ไขกฎหมายประมวลวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่ให้ศาลเป็นองค์กรเดียวในการออกหมายจับ ดังนี้

ก. มาตรา 58 วรรคแรก และมาตรา 61 วรรคท้าย เห็นควรกำหนดให้ศาลเพียงองค์กรเดียวที่มีอำนาจออกหมายอาญาภายในเขตอำนาจ โดยหมายอาญารวมถึงหมายจับ ตามมาตรา 237 และหมายค้น ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 238 ได้กำหนดให้ศาลเป็นองค์กรเดียวในการออก

หมายจับและหมายค้น และมาตรา 58 (1) ที่บัญญัติว่า “ ถ้าเป็นหมายจับผู้ต้องหาที่มีได้ในเขตอำนาจศาล ได้แก่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ” จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดกับรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237

ข. มาตรา 59 กำหนดให้ศาลเท่านั้นเท่านั้นที่จะออกคำสั่งหรือหมายจับโดยพลการหรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้ และกรณีมีผู้ร้องขอออกหมายจับ ศาลจะต้องสอบให้ปรากฏว่ามีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นจะได้กระทำความผิดอาญาเสียก่อน เหตุผลนี้จะได้มาจากคำแจ้งความโดยสาบานตัวหรือพฤติการณ์อย่างอื่นก็ได้

2. เหตุในการออกหมายจับบุคคลในคดีอาญา

ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 (1) และ (2) ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นจะได้กระทำความผิดอาญา และหากเป็นความผิดอาญาไม่ร้ายแรงต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนี หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นด้วยจึงจะสามารถออกหมายจับได้ แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 (1) และ (2) ได้บัญญัติเหตุออกหมายจับเพียงถูกสงสัยโดยมีเหตุอันควรก็เป็นเหตุให้ออกหมายจับได้ ดังนั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 (1) และ (2) จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญฯ เป็นอันบังคับใช้ไม่ได้ จึงเห็นควรแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 (1) และ (2) ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 (1) และ (2) โดยกำหนดไว้ในลักษณะเดียวกัน

สำหรับมาตรา 66 (3) ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่มาตามกำหนดเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร ยังไม่มีความชัดเจนว่าผู้ต้องหาจะมีเหตุอันควรว่าจะหลบหนีตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 (2) หรือไม่ จึงเห็นควรบัญญัติในลักษณะที่กำหนดให้กรณีผู้ต้องหาไม่มาตามกำหนดเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร และกรณีผู้ต้องหาไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ให้ถือว่ามีความเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนี ด้วย และเห็นควรยกเลิก มาตรา 66(4) เนื่องจากขัดหรือแย้งกับเหตุในการออกหมายจับตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 (1) และ (2)

3. แนวคิดในการจับ

เนื่องจากรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 กำหนดหลักเกณฑ์ในการจับไว้ว่า “ห้ามมิให้จับบุคคลใดในคดีอาญา” การจับโดยมีหมายจับถือเป็นข้อยกเว้น ดังนั้นเห็นควรบัญญัติมาตรา 78 วรรคแรกให้สอดคล้องกับกับหลักเกณฑ์ดังกล่าวของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 โดยบัญญัติไว้ในลักษณะห้ามมิให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดในคดีอาญา และหมายจับถือเป็นข้อยกเว้นในการจับ สำหรับเหตุจำเป็นอื่นให้จับได้โดยไม่หมายตามที่กฎหมายบัญญัติ ในรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78 (3) และ (4) ถือเป็นกฎหมายบัญญัติให้เป็นเหตุจำเป็นอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายหรือคำสั่งของศาลหรือไม่ ผู้เขียนมีความเห็นว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78 (3) ถือเป็นเหตุจำเป็นอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายหรือคำสั่งของศาล แต่ต้องปรับปรุงถ้อยคำในเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด ควรกำหนดเป็นมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ต้องหาจะได้อำนาจกระทำความผิดอาญา และต้องเป็นกรณีเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายได้ทันที

4. การขยายระยะเวลาควบคุมเบื้องต้นของพนักงานสอบสวน

เห็นควรยกเลิกการขยายระยะเวลาควบคุมเบื้องต้นของพนักงานสอบสวนออกไปได้อีกเป็นสามวัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรคสาม เนื่องจากขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 ที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องนำตัวผู้ถูกจับซึ่งถูกควบคุมอยู่ ต้องถูกนำตัวไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน จึงถือว่าการขยายระยะเวลาควบคุมเบื้องต้นออกไปอีกสามวันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรคสาม นั้นขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 จึงใช้บังคับใช้ไม่ได้ ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 6 และควรกำหนดข้อยกเว้นในเหตุสุดวิสัย ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 วรรคแรก เป็นข้อยกเว้นในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรคสาม ด้วย

5. การจับโดยพนักงานสอบสวน

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 136 ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรถือเป็นเหตุจำเป็นอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องมีเหตุในการออกหมายจับที่บัญญัติไว้ตาม

รัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 (1) (2) และขอบเขตในการจับต้องเป็นกรณีผู้ถูกจับมาปรากฏต่อหน้าในที่ทำการของพนักงานสอบสวนเท่านั้น

6. สิทธิของผู้ถูกจับ

ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรกำหนดสิทธิของผู้ถูกจับที่บัญญัติไว้รัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 วรรคแรก กล่าวคือสิทธิในการได้รับแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดในการจับโดยไม่ชักช้า สิทธิในการได้รับโอกาสแจ้งให้ให้ญาติหรือผู้ถูกถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก และสิทธิที่ผู้ถูกจับถูกควบคุมตัวอยู่ต้องถูกนำตัวไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่ถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพิ่มเติมในสิทธิของผู้ถูกจับในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 7 ทวิ

5.2.1.2 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

1. มาตรา 49 ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ ซึ่งบัญญัติให้จับกุมเด็กได้ในกรณีมีผู้เสียหายชี้ตัวและยืนยันให้จับ หรือมีผู้ขอให้จับ โดยแจ้งว่าได้มีการร้องทุกข์ไว้แล้ว ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 เห็นควรยกเลิกในส่วนนี้

2. มาตรา 50 ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ บัญญัติให้เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดเท่านั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรรวมถึงการแจ้งข้อกล่าวหาดำเนินคดีกับเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วย

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจับ มีระเบียบ ข้อบังคับ วางเป็นแนวทางปฏิบัติไว้ แต่เนื่องจากบางส่วนเป็นระเบียบ ข้อบังคับที่บัญญัติไว้ก่อนรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 มีผลใช้บังคับ และบางส่วนมีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ผู้เขียนมีความเห็นว่าสมควรแก้ไขปรับปรุง ระเบียบข้อบังคับ ดังนี้

5.2.2.1 ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ.2523

ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยฯ ข้อ 1. ได้วางแนวทางปฏิบัติในการออกหมายจับของพนักงานที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากปลัด หรือผู้ว่าราชการจังหวัด และแนวทางปฏิบัติในการจับของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับได้ตนเอง โดยไม่มีหมายผู้เขียนเห็นว่า รัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 ได้บัญญัติให้ศาลเท่านั้นเป็นผู้ออกหมายจับแต่เพียงองค์กรเดียว หากให้เจ้าพนักงานหรือพนักงานสอบสวนต้องขอความเห็นชอบจากปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น เป็นการเพิ่มขึ้นตอน เนื่องจากศาลเป็นผู้ออกหมายจับ และเป็นผู้พิจารณาพยานหลักฐานว่ามีเหตุที่จะออกหมายจับอยู่แล้ว และเป็นองค์กรภายนอกที่ตรวจสอบอำนาจในการจับของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ผู้เขียนจึงเห็นว่า ควรยกเลิกการขอความเห็นชอบในส่วนนี้ และควรวางแนวทางปฏิบัติให้มีการตรวจสอบภายในของเจ้าพนักงานผู้ออกหมายในแนวคิดที่ว่า ต้องให้เจ้าพนักงานที่มีตำแหน่งเหนือจากเจ้าพนักงานผู้ร้องขอออกหมายจับต่อศาล ตรวจสอบเอกสารพยานหลักฐานว่ามีเพียงพอก่อนที่จะร้องขอออกหมายจับต่อศาลหรือไม่ เพื่อเป็นการถ่วงดุลพยานหลักฐานและตรวจสอบความถูกต้องของพยานหลักฐานต่างๆ ที่ยื่นประกอบคำร้องขอออกหมายจับต่อศาลอีกชั้นหนึ่ง และในส่วนของ การจับโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่จับเองโดยไม่มีหมาย เห็นควรยกเลิก เนื่องจากเป็นข้อบังคับที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 เป็นอันบังคับใช้ไม่ได้

5.2.2.2 ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี

1. ความหมายของการจับกุม ตามระเบียบการตำรวจตำรวจเกี่ยวกับคดี ข้อ 13 ได้ให้ความหมายของการจับกุมรวมถึงการจับกุมบุคคลผู้กระทำความผิดโดยสงสัยว่ากระทำความผิดอาญา ถือเป็น การขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 (1) (2) ที่ต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะ ได้กระทำความผิดอาญา จึงเห็นควรยกเลิกข้อความส่วนนี้

2. การจับโดยไม่มีหมายจับ ตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 3 บทที่ 1 ข้อ 15 กำหนดว่า “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใด โดยไม่มีหมายจับไม่ได้ เว้นแต่จะจับ ในกรณีดังต่อไปนี้ ... (4) เมื่อมีผู้ขอให้จับ โดยแจ้งว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด และแจ้งด้วยว่าได้ ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว ... (5) เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับด้วยตนเอง แต่ ต้องเป็นกรณีที่ออกหมายจับได้หรือจับได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา...” เห็นว่า การกำหนดว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใด โดยไม่มีหมายจับไม่ได้เว้นแต่กรณี

ดังต่อไปนี้ จึงเป็นการกำหนดที่ขัดกับหลักการจับของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 ที่ว่า “ห้ามจับบุคคลใดในคดีอาญา” โดยมีหมายจับเป็นข้อยกเว้นในการจับ จึงเห็นควรแก้ไขระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีดังกล่าวให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 เช่นกัน สำหรับกรณีตาม (4) ถือว่าไม่ใช่เหตุซึ่งหน้า และเป็นกรณีจำเป็นอย่างอื่นที่กฎหมายบัญญัติให้จับได้โดยไม่มีหมาย ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 และกรณีตาม (5) ที่กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีหมาย จึงเป็นการบัญญัติที่เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 จึงสมควรยกเลิก (4) และ (5) ในระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ข้อ 15

5.2.2.3 ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการออกหมายจับและหมายค้นคดีอาญา

ตามระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฯ ข้อ 5 กำหนดให้ผู้ร้องขอให้ศาลออกหมายจับจะต้องเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนหรือสอบสวนคดีที่ร้องขอหมายนั้นเห็นควร รวมถึง ในกรณีจำเป็นที่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนหรือสอบสวนคดีนั้นไม่มาร้องขอออกหมายจับได้ ให้ผู้ร้องขอที่เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น ที่อยู่ในเขตอำนาจสอบสวนคดีที่ร้องขอหมายนั้น สามารถมายื่นคำร้องขอออกหมายจับนั้นได้

5.2.3 แนวทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวน

1. แนวคิดในการพิจารณาบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหา ผู้เขียนมีความเห็นว่าในเบื้องต้นหลักจากที่พนักงานสอบสวนได้รับคำร้องทุกข์ กล่าวโทษ หรือพนักงานสอบสวนรู้เองก็ตาม พนักงานสอบสวนควรจรรवरรวมพยานหลักฐานต่างๆ ให้ได้ข้อเท็จจริงเสียก่อนว่าบุคคลผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำตามข้อกล่าวหา และการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นความผิดหรือไม่ เสียก่อน หากพิจารณาแล้วว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาแล้ว จึงดำเนินการออกหมายเรียกผู้นั้นในฐานะผู้ต้องหา มาแจ้งข้อกล่าวหาเข้าสู่กระบวนการสอบสวน ดำเนินคดี อันถือได้ว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนชั้นตอนหนึ่งที่พนักงานสอบสวนจะพึงกระทำได้ เว้นแต่ผู้ต้องหานั้นจะเข้ามาหาหรือมาปรากฏต่อหน้าพนักงานสอบสวนเอง พนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 ต่อไป เนื่องจากจะไม่ได้ขัดกับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1341/2509 (ประชุมใหญ่)

2. ปรับทัศนคติในระยะเวลาควบคุมตัวผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวนให้คำนึงถึงความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดีเพื่อให้การสอบสวนเสร็จ เท่านั้น ไม่ใช่ถือเป็นระยะเวลาดังกล่าวเป็นกำหนดระยะเวลาในการสอบสวนในคดีนั้น

3. ในส่วนของหมายเรียกผู้ต้องหา ในทางแบบพิมพ์หมายเรียกผู้ต้องหาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ใช้คำว่า “ด้วยเหตุที่ท่านต้องหาว่า...” หมายถึง “เหตุที่ต้องเรียกผู้ต้องหา” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 53 (4) ในทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวนมักจะระบุฐานความผิด ผู้เขียนเห็นว่าควรระบุรายละเอียดตามข้อกล่าวหาเพียงพอที่ผู้ต้องหาจะเข้าใจว่าตนถูกกล่าวหาว่าอย่างไร แต่ไม่ถึงกับเป็นการแจ้งข้อหาของพนักงานสอบสวนซึ่งจะทำให้ผู้ต้องหาได้เตรียมตัวหารายละเอียดในข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานต่าง ๆ มาให้พนักงานสอบสวนเพื่อพิสูจน์ตามข้อกล่าวหา ซึ่งในทางปฏิบัติเมื่อผู้ต้องหามาพบพนักงานสอบสวนตามหมายเรียกโดยไม่ทราบว่าตนถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอย่างไร จะมาทราบข้อเท็จจริงและรายละเอียดจากการที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อหาให้ทราบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 ทำให้ผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ โดยไม่ขอให้การใด ๆ ในชั้นสอบสวน จากนั้นจึงไปเตรียมพยานหลักฐานและมาให้การเพิ่มเติมกับพนักงานสอบสวนอีกในภายหลัง ทำให้สิ้นเปลืองเวลาสอบสวนโดยไม่จำเป็น เว้นแต่พนักงานสอบสวนเห็นว่าให้ผู้ต้องหาทราบในหมายเรียกอาจเป็นช่องทางให้ผู้ต้องหาไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานได้

4. ในส่วนของระยะเวลาในการออกหมายเรียกหลังจากมีกล่าวหาต่อพนักงานสอบสวน นั้น ไม่มีกฎหมายกำหนดแต่อย่างใด ผู้เขียนมีความเห็นว่าพนักงานสอบสวนควรรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ให้ได้ข้อเท็จจริงเพียงพออันควรเชื่อว่าการกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดเสียก่อน พนักงานสอบสวนจึงดำเนินการออกหมายเรียกผู้ต้องหาต่อไป ดังนั้น ระยะเวลาในการออกหมายเรียกผู้ต้องหาหลังจากมีการกล่าวหาต่อพนักงานสอบสวน จึงขึ้นอยู่กับรายละเอียดในข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานต่างๆ ในแต่ละคดีว่ามีมากน้อยเพียงใด

5. การส่งหมายเรียกผู้ต้องหา ผู้เขียนมีความเห็นว่า ในเบื้องต้นพนักงานสอบสวนสามารถส่งหมายเรียกผู้ต้องหาทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับได้ แต่หากไม่สามารถหมายเรียกได้ไม่ว่ากรณีใดๆ เห็นควรให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ส่งหมายเรียกเพื่อนำรายงานการส่งหมายเรียกของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ส่งหมายมาเป็นพยานหลักฐานในการร้องขอออกหมายจับต่อศาล

6. ขั้นตอนการร้องขอออกหมายจับต่อศาล ผู้เขียนมีความเห็นว่าพนักงานสอบสวนควรการกระทำที่เป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีความเห็นทางคดีสั่งฟ้องผู้ต้องหา นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานในคดีเสร็จสิ้นจนสามารถทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาแล้ว ซึ่งจะสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา 237 (1) (2) เว้นแต่จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหานั้นจะหลบหนี ไปยุ่งเหยิงกับ

พยานหลักฐาน หรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น พนักงานสอบสวนจึงมีความจำเป็นต้องร้องขอ
 ออกหมายจับผู้ต้องหาต่อศาลในระหว่างรวบรวมพยานหลักฐานยังไม่เสร็จสิ้นได้ แต่ต้องมี
 พยานหลักฐานตามสมควรแล้วว่าผู้ต้องนั้นได้กระทำความผิดอาญา

7. การยื่นคำร้องขอออกหมายจับผู้ต้องหาต่อศาล พนักงานสอบสวนควรออก
 หมายเรียกผู้ต้องหาเสียก่อน แม้ว่าคดีนั้นจะเป็นความผิดอาญาร้ายแรงก็ตาม เนื่องจาก
 หากผู้ต้องหาทราบว่าจะตนถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดจากหมายเรียกผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน
 และต้องการมอบตัวเข้าสู่ข้อกล่าวหา กับพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนจึงไม่มีความ
 จำเป็นที่ร้องขอต่อศาลออกหมายจับตัวผู้ต้องหา แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและรายละเอียด
 ในแต่ละคดีไป

8. ดำเนินรูปพรรณผู้กระทำผิด ผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรเพิ่มเติมรายละเอียดและ
 พฤติการณ์การกระทำผิดของผู้ต้องหาลงในแบบพิมพ์ดำเนินรูปพรรณผู้กระทำผิด และควรระบุ
 ในรายละเอียดและพฤติการณ์การกระทำผิดด้วยว่าได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ต้องหาทราบ
 แล้วหรือไม่ (ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาหลบหนีในระหว่างประกันตัวชั้นสอบสวนหรือชั้นพนักงาน
 อัยการ) และในกรณีความผิดต่อส่วนตัวค่าเสียหายในคดีเป็นจำนวนเท่าใด

9. ในคำร้องขอฝากขังของพนักงานสอบสวนควรระบุถึงรายละเอียดหรือ
 พฤติการณ์ในการจับผู้ต้องหาเพื่อให้ศาลตรวจสอบเหตุในการจับตามเจตนารมณ์ฯ ของ
 รัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237

10. กรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชนเข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน โดยไม่มี
 หมายจับ หรือไม่ใช่ความผิดซึ่งหน้า ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อชัดเจนว่าพนักงานสอบสวนจะต้อง
 ดำเนินการส่งสถานพินิจหรือไม่อย่างไร ผู้เขียนมีความเห็นว่าพนักงานสอบสวนควรปฏิบัติตาม
 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนฯ มาตรา 50 เมื่อไม่มีการจับ และพนักงานสอบสวนได้แจ้ง
 ข้อกล่าวหาให้เด็กหรือเยาวชนทราบ พนักงานสอบสวนไม่ต้องส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังสถาน
 พินิจ แต่ให้ใช้วิธีการแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบ โดยการแจ้งไปเป็นหนังสือโดยด่วน
 เพื่อให้ผู้อำนวยการสถานพินิจจัดส่งตัวเจ้าหน้าที่มาดำเนินการตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาล
 เยาวชนฯ ซึ่งพนักงานสอบสวนแจ้งให้ทราบด้วยว่าได้มีบุคคลที่รวมสอบสวนปากคำเด็กหรือ
 เยาวชนในวันเวลาใด เพื่อที่ผู้อำนวยการสถานพินิจจะได้ออกรายงานการสืบเสาะให้พนักงาน
 สอบสวนได้ และพนักงานสอบสวนสามารถจะส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการได้
 ต่อไป

11. หนังสือแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชนไปยังสถานพินิจ ตามแบบพิมพ์ของ
 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ใช้คำว่าแจ้งการจับกุมตัวเด็กหรือเยาวชน ซึ่งอาจเกิดความเข้าใจที่
 ผิดพลาดได้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรมีการแก้ไขแบบพิมพ์การแจ้งการการจับกุมตัวเด็กหรือ

เยาวชนไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจ โดยให้มีข้อความรวมถึง การแจ้งการดำเนินคดีอาญากับเด็ก หรือเยาวชนด้วย

5.2.4 การพัฒนาความร่วมมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่เกี่ยวข้องใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

5.2.4.1 องค์กรศาล

1. กรณีหมายจับเก่าที่ออกโดยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และยังคงอยู่ใน อายุความจับกุม เห็นควรใช้ หมายจับเดิมที่ออกโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และ สำเนา หนังสือขอให้จัดการให้ได้ตัวผู้ต้องหาของพนักงานอัยการ เป็นพยานหลักฐานประกอบคำร้องขอ ออกหมายจับ และหากหมายจับเดิมออกโดยความเห็นชอบจากปลัดกระทรวงมหาดไทย ให้ผู้ร้อง แจ้งไว้ในคำร้องขอออกหมายจับให้ศาลทราบด้วย

2. กำหนดรูปแบบ ขั้นตอน วิธีการ และในการยื่นคำร้องขอออกหมายจับให้ เป็นไปแนวเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อป้องกันปัญหาข้อขัดข้องในกรณีที่เจ้าพนักงานผู้ยื่นคำร้องอาจ ร้องขอต่อศาลที่ที่จะทำการจับตัวผู้ต้องหาซึ่งอยู่ต่างท้องที่ที่มีอำนาจชำระคดี

3. ในการส่งพยานหลักฐานยื่นประกอบคำร้องขอออกหมายจับควรเป็นสำเนา พยานหลักฐานนั้น และควรเป็นสำเนาพยานหลักฐานที่เป็นประจักษ์พยานหรือทราบข้อมูลอันเป็น เหตุในการออกหมายจับ หรือสำเนาพยานหลักฐานที่สำคัญ

4. กรณีร้องขอออกหมายจับนอกเวลาทำการปกติ ควรมีที่พักสำหรับผู้พิพากษาที่ เป็นผู้รับผิดชอบพิจารณาสั่งคำร้อง เพื่อผู้ร้องขอออกหมายจะได้ติดต่อประสานงาน ได้ง่าย และเกิด ความรวดเร็ว

5. พฤติการณ์หลบหนี ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 237 (2) เห็นควรมองที่ พฤติการณ์ที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหานั้นจะหลบหนีนอกเหนือจากหลักฐานการส่งหมายเรียก ผู้ต้องหา

6. ในกรณีออกหมายจับผู้ต้องหาศาลควรเปิดทำการในวันหยุด เนื่องจากระยะเวลา ควบคุมตัวผู้ต้องหาที่ถูกจับเป็นระยะเวลาที่สั้น (สี่สิบแปดชั่วโมง) หากศาลหยุดทำการในวันรุ่งขึ้น พนักงานสอบสวนมาขอหมายจับในวันนั้น ซึ่งบางครั้งพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหา ที่ถูกจับเสร็จก็ล่วงเลยเวลาทำการ ซึ่งอาจเกิดความเสียหายขึ้น ได้

5.2.4.2 องค์กรพนักงานอัยการ

1. เห็นควรรับสำนวนการสอบสวนกรณีขออนุญาตฟ้องจากอัยการสูงสุดโดยพนักงานสอบสวนไม่ต้องส่งตัวผู้ต้องหาไปในชั้นตอนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อขออนุญาตฟ้องจากอัยการสูงสุด ซึ่งหากพนักงานอัยการต้องการตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวนการสอบสวน เป็นเหตุให้พนักงานสอบสวนต้องออกหมายเรียกหรือหมายจับผู้ต้องหาและส่งสำนวนพร้อมตัวผู้ต้องหาให้พนักงานอัยการ พนักงานอัยการก็ต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาในทันทีเนื่องจากล่วงเลยระยะเวลาผิดฟ้องผู้ต้องหา และต่อมาหากอัยการสูงสุดอนุญาตฟ้องผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนต้องออกหมายเรียกหรือหมายจับผู้ต้องหาอีกครั้งเพื่อส่งให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อไป จึงทำให้เห็นว่าผู้ต้องหาต้องถูกเรียกหรือหมายจับถึงสองครั้งในชั้นตอนเดียวคือส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้อง

2. กรณีผู้ต้องหาถูกคุมขังอยู่ในเขตอำนาจศาลอื่น เมื่อพนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหา สอบสวนผู้ต้องหาแล้ว เห็นควรให้พนักงานอัยการรับสำนวนการสอบสวนนั้นไว้พิจารณาและประสานไปยังศาลเพื่อขอโอนตัวผู้ต้องหาอยู่ในเขตอำนาจศาลที่พนักงานอัยการจะฟ้องได้เพื่อจะได้ฟ้องร้องผู้ต้องหาต่อศาลไปโดยเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องรอให้คดีใกล้ขาดอายุความ หรือมีคำพิพากษาผู้ต้องหาในคดีที่ถูกคุมขังถึงที่สุดเสียก่อน

5.2.4.3 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน

ประสานความร่วมมือกรณีกับผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนเข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน โดยไม่ใช่ความผิดซึ่งหน้า และไม่มีหมายจับศาล เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับหนังสือแจ้งการดำเนินคดีอาญากับเด็กหรือเยาวชน และวันเวลานัดหมายที่พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนปากคำเด็กหรือเยาวชนนั้น แล้วส่งให้พนักงานคุมประพฤติมาตามวันเวลาที่นัดหมายเพื่อจะได้สืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหานั้น แล้วรายงานให้ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบ เพื่อจะได้ออกรายงานสืบเสาะให้พนักงานสอบสวนต่อไป

5.2.4.4 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

ประสานความร่วมมือกรณีพนักงานสอบสวนได้ขออายัดตัวผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำ หากผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังกำลังจะพ้นจากที่คุมขัง ให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์แจ้งเหตุดังกล่าวไปยังสถานีตำรวจที่พนักงานสอบสวนได้ขออายัดตัวผู้ต้องหาโดยเร็ว ซึ่งวิธีการแจ้งให้พนักงาน

สอบสวนทราบควรเป็นทางโทรสาร เพื่อความรวดเร็วและเป็นหลักฐานให้พนักงานสอบสวนนำไปเป็นเหตุร้องขอหมายจับต่อศาลเป็นกรณีเร่งด่วนต่อไป

ในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1. ให้ความสำคัญในขั้นตอนการสืบสวนสอบสวนก่อนการจับกุม ให้มีประสิทธิภาพ
2. จัดเตรียมเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ และอุปกรณ์ต่างๆ ให้เหมาะสมและเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการดำเนินการอำนวยความสะดวกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับดำเนินการติดต่อประสานงานระหว่างองค์กรในกระบวนการยุติธรรม
3. จัดบุคลากรสำหรับช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการอำนวยความสะดวกกับประชาชน เพื่อช่วยในการแบ่งเบาภาระหน้าที่และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน
4. จัดให้มีศูนย์อำนาจการให้คำปรึกษาในด้านการสอบสวนและทางด้านกฎหมาย ประจำตามส่วนต่างๆ เพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่และแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องของพนักงานสอบสวน
5. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ส่งหมายให้เหมาะสมกับปริมาณงานในแต่ละสถานีที่รับผิดชอบ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการส่งหมายและแจ้งผลการส่งหมาย
6. ควรประสานงานระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในประเด็นปัญหาเพื่อหารือและกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นได้ในทางปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน